

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “อุชุกาว — ความเป็นผู้ตรง”

อุชุกาว อ่านตามภาษาบาลีว่า อุ - ชุ - พา - วะ มาจากคำว่า อุชุ (ตรง) กับคำว่า กาว (ความเป็น) รวมกันเป็น อุชุกาว แปลว่า ความเป็นผู้ตรง หมายถึง เป็นความเกิดขึ้นเป็นไปของธรรมฝ่ายดี เมื่อธรรมฝ่ายดีเกิดขึ้น ย่อมตรง ไม่เป็นไปทางฝ่ายอกุศลโดยประการใดๆ เลย เมื่อกล่าวถึงความเป็นจริงของธรรมแล้ว ก็ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน มีแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่ แม้แต่ความเป็นผู้ตรง ก็คือความเกิดขึ้นเป็นไปของสภาพธรรมฝ่ายที่เป็นนามธรรม คือ จิต และ เจตสิกธรรม ที่เกิดร่วมด้วย ซึ่งตรงต่อความดี

ข้อความในปรมัตถโชติกา อรรถกถา ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ เมตตสูตร แสดงถึงความเป็นจริงของความเป็นผู้ตรง ดังนี้

“ชื่อว่า ตรง เพราะทำด้วยความไม่อวดดี, ชื่อว่า ตรงดี เพราะ ไม่มีมายา หรือว่า ชื่อว่า ตรง เพราะ ละความคดทางกายและวาจา, ชื่อว่าตรงดี เพราะละความคดทางใจ”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ทุกคำเกิดจากพระปัญญาตรัสรู้ของพระองค์ เป็นคำที่มีค่าอย่างยิ่ง เป็นไปเพื่อประโยชน์ คือ ความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยส่วนเดียว ไม่มีโทษเลยจากคำจริงที่พระองค์ทรงแสดง และผู้ที่ได้รับประโยชน์จากพระธรรมนั้น ต้องเป็นผู้มีความตรงจริงใจที่จะฟัง ที่จะศึกษา ไม่ใช่เพื่ออย่างอื่น แต่เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อขัดเกลาความไม่รู้ของตนเองที่สะสมอย่างมากและยาวนานในสังสารวัฏฏ์ ซึ่งถ้าไม่เริ่มฟังพระธรรมตั้งแต่ในขณะนี้ ก็ชื่อว่า ยังไม่เริ่มที่จะขัดเกลาความไม่รู้ นั้นหมายความว่า จะเป็นผู้ไม่รู้ต่อไปเรื่อยๆ สะสมความไม่รู้เพิ่มมากขึ้นต่อไป ไม่พ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏฏ์

ความเป็นผู้ตรง ย่อมเป็นสภาพธรรมที่อุปการะส่งเสริมเกื้อหนุนให้กุศลธรรมทั้งหลายเกิดขึ้นและเจริญขึ้น เพราะว่าตรงต่อการที่จะขัดเกลากิเลสของตนเอง ขณะใดที่กุศลจิตไม่เกิด แล้วเกิดระลึกขึ้นได้ว่าควรที่จะเป็นผู้มีความจริงใจต่อการเจริญกุศล อย่างนี้ก็จะปจจัยหนึ่งที่จะทำให้กุศลเกิดขึ้นได้ หรือว่าในขณะที่อกุศลกำลังเกิด ไม่เป็นผู้ที่จริงใจที่จะละคลายอกุศล ขณะนั้นก็ปจจัยให้อกุศลเกิดขึ้น แต่ว่าขณะที่อกุศลเกิดแล้ว เป็นผู้ที่จริงใจต่อการที่จะละคลายอกุศล ขณะนั้นกุศลก็เกิดขึ้นต่อไปได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้ความจริงแล้วทรงแสดงความจริงตลอด ๔๕ พรรษาเพื่อประโยชน์แก่อกุลแก่สัตว์โลก เป็นมรดกที่ล้ำค่าที่พระองค์ทรงมอบให้แก่สัตว์โลก แม้ว่าพระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว แต่พระธรรมที่ทรงแสดงเป็นศาสดาแทนพระองค์ เป็นสิ่งที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระธรรมก็ได้ดำรงสืบต่อมาจนกระทั่งถึงยุคนี้สมัยนี้ เป็นที่น่าพิจารณาว่าใครจะให้ทรัพย์สินเงินทองสักเท่าไร ก็หมดไป จะจากโลกนี้ไปได้ทุกขณะ โดยที่ไม่สามารถทราบได้ว่าจะเป็นเมื่อใด และทรัพย์สมบัติที่ว่ามีจะมากหรือน้อย ก็ไม่สามารถที่จะติดตามไปได้ แต่ความเข้าใจถูกที่ได้เริ่มต้นแม้เพียงเล็กน้อยจากการได้อาศัยคำจริงแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ก็จะทำให้ไม่เข้าใจผิด และยิ่งจะสะสมมีกำลังมากขึ้น

ก็ทำให้มีความมั่นคงในความเป็นจริงของธรรมยิ่งขึ้น ทำให้รู้เลยว่าความจริงมีอยู่ทุกขณะและไม่ได้มีความ
เข้าใจมาก่อนเลยจนกว่าจะได้ฟังคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยความเคารพ ละเอียด รอบคอบพิจารณา
ไตร่ตรองตามพระธรรมที่ได้ฟัง ไม่ใช่ว่าพระองค์จะนำพระปัญญาของพระองค์ไปให้ใครได้ แต่ด้วยพระมหา
กรุณาที่ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาประกอบด้วยพระญาณที่สามารถที่จะทำให้ทุกคำของพระองค์เปิดเผย
ความจริงให้คนเริ่มเข้าใจถูกต้องในสิ่งที่มีจริงตรงตามความเป็นจริง จึงต้องฟังแล้วฟังอีกบ่อยๆ เนืองๆ ไม่
ขาดการฟังพระธรรมค่อย ๆ สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปทีละเล็กทีละน้อย

การศึกษาพระธรรม ไม่ใช่เพื่ออย่างอื่นเลย ไม่ใช่เพื่อลาภ ยศ สรรเสริญ แต่ว่าเพื่อให้เข้าใจถูกเห็นถูกใน
ลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏในขณะนี้ตามความเป็นจริง เพื่อขัดเกลากิเลส เพื่อละความไม่รู้
ฟังพระธรรมเพราะรู้ว่ามีความไม่รู้และกิเลสมากมาย กิเลสมากมายอย่างนี้ จะเก็บไว้ทำไม ไม่ควรเก็บไว้
ควรที่จะได้หาทางขัดเกลาละคลาย ปัญญาเป็นสภาพธรรมที่ตรงที่จะเห็นโทษของอกุศลและเห็น
ประโยชน์ของกุศล เพราะฉะนั้น ต้องมาจากความรู้ถ้าเป็นกุศล สำหรับอกุศลแล้ว มาจากความไม่รู้
เพราะไม่รู้จึงเป็นทุกข์มากมาย เป็นทุกข์เพราะโลภะบ้าง เป็นทุกข์เพราะโทสะบ้าง เป็นทุกข์ในสารพัด
เรื่อง เพราะความไม่รู้ แต่ถ้าเป็นปัญญาแล้ว ไม่มีทางที่จะนำมาซึ่งความทุกข์ความเดือดร้อนใดๆ เลย

บุคคลผู้ที่เป็นชาวพุทธที่กล่าวว่า มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ถ้าเป็นผู้ตรง จริ่งใจ ก็จะต้องศึกษาพระธรรมที่
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เพื่อรู้ว่าพระปัญญาคุณนั้นทรงตรัสรู้อะไร เพราะเหตุว่าที่จะเป็นพระสัมมา
สัมพุทธเจ้าได้ ไม่ใช่ด้วยอย่างอื่น แต่ต้องเป็นด้วยการทรงตรัสรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง เพราะเหตุว่า
ตอนที่พระองค์ยังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะนั้น ไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย แต่เมื่อทรงตรัสรู้ความจริงของ
สภาพธรรมแล้วถึงความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีใครเปลี่ยนแปลงพระนามนี้ได้เลย เพราะเป็นพระ
คุณนาม ด้วยพระปัญญาคุณ พระบริสุทธิคุณ พระมหากรุณาคุณ เห็นบุคคลใดทั้งสิ้นในสากลจักรวาล
แม้แต่เทวดาก็ยังมาเฝ้ามากราบทูลถามปัญหากับพระองค์เพื่อความเข้าใจพระธรรมที่พระองค์ได้ทรงแสดง
แม้แต่พรหมบุคคลที่เกิดในภพภูมิที่สูงกว่าเทวดายังต้องมาเฝ้ากราบทูลถามปัญหากับพระองค์เช่นเดียวกัน
นี่ก็แสดงให้เห็นว่า ไม่มีใครในจักรวาลใดๆ ทั้งสิ้นที่จะมีปัญหาเสมอเหมือนด้วยพระองค์ แล้วชาวพุทธได้ยิน
ชื่อนี้ มีโอกาสได้ฟังได้ศึกษาพระธรรมซึ่งสืบทอดมาจนถึงยุคนี้สมัยนี้ ก็ควรที่จะได้ศึกษาโดยละเอียดด้วย
ความเคารพอย่างยิ่งในความเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือศึกษาแต่ละคำที่พระองค์ทรงแสดงให้เข้าใจจริงๆ
เมื่อนั้น ก็จะเชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่แท้จริง สมกับชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง

พระธรรมในส่วนของความเป็นผู้ตรงนี้ จึงเป็นเครื่องเตือนใจที่ดี เป็นเครื่องเตือนให้เป็นผู้มีความ
ตรง ไม่คดงอทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ โดยสภาพที่ตรงไม่คดงอนั้น ก็ย่อมไม่พ้นไปจากกุศลธรรม
ในชีวิตประจำวัน มีความจริงใจที่จะประพฤติตามพระธรรม เพราะถ้าเป็นอกุศลเมื่อใด เมื่อนั้น ก็ไม่ตรง
แล้ว แต่จะตรงได้ก็ต่อเมื่อเป็นกุศลธรรมเท่านั้น

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗